

Posudek vedoucí na bakalářskou práci

Název práce: Stres a copingové strategie u nadaných jedinců ve vymořující se dospělosti

Autor: Mojmír Mykiska

Vedoucí práce: doc. Mgr. Kateřina Zábrodská, Ph.D.

Hodnocení bakalářské práce:

Bakalářská práce Mojmíra Mykisky se zabývá prožíváním a zvládáním stresu u nadaných dospělých. Odborná i společenská relevance tématu je zřejmá. Originalita práce pak spočívá mimo jiné v zaměření na období vymořující se dospělosti, které obvykle stojí ve výzkumu nadání v porovnání s dětstvím a dospíváním spíše stranou pozornosti. Jako vedoucí práce jsem u autora ocenila jeho samostatnost, osobní angažovanost a nadšení pro téma i jeho akademické kompetence, spolupráce s ním byla výborná.

Po formální stránce má předložená bakalářská práce 75 stran, z toho 59 stran textu, 11 stran odborné literatury a 1 stranu příloh. Autor při zpracování vycházel převážně ze zahraničních zdrojů, včetně mnoha empirických studií v impaktovaných časopisech: množství a kvalita citovaných zdrojů jsou nadstandardní. Styl vyjadřování je kultivovaný, srozumitelný a čtivý. Citace odpovídají normě APA.

Teoretická část práce je kvalitně zpracována a autor v ní prokazuje výbornou orientaci v problematice nadání. Zejména je vhodné ocenit aktuálnost a množství prezentovaných informací o současných výzkumech nadaných a propojení specifik nadání s prožíváním a zvládáním psychické zátěže. Autor se podrobně věnuje různorodým definicím a koncepcím nadání, kriticky je porovnává a hledá mezi nimi souvislosti. Z praktického hlediska je důležitý akcent na zvýšenou zátěž pro duševní zdraví, kterou nadání může představovat. Celkově autor v teoretické části práce nabízí komplexní pohled na specifika nadání u mladých dospělých a prokazuje kompetentnost v práci s odbornými zdroji.

Empirická část práce se zaměřila na hlubší porozumění tomu, jak dospělí nadaní subjektivně prožívají stres a jak se s ním vyrovnávají. V souladu s tímto cílem autor vhodně zvolil kvalitativní design, jehož silnou stránkou je detailní vhled do subjektivní zkušenosti jedince. Metodologicky je výzkum zdařilý. Autor realizoval rozhovory se 6 nadanými účastníky a účastnicemi, což je pro účely bakalářské práce plně dostačující, zvláště s přihlédnutím ke specifčnosti výzkumného souboru. Pro analýzu dat byla využita tematická analýza, postup analýzy je detailní, transparentní, a v souladu s postupy formulovanými Braun a Clarke (2006, 2021), se kterými je autor důkladně seznámen. Výsledky analýzy mají podobu tří úrovní prožívání a zvládání stresu u nadaných účastníků, dále členěných na specifitější podkategorie. Vynikající je přehledné grafické ztvárnění výsledků ve formě tematické mapy (str. 35). Výsledky analýzy jsou přesvědčivé a adekvátně dokumentované výpověďmi

participantů/tek. Celkově lze konstatovat, že výzkum přinesl zajímavá zjištění, na která by bylo vhodné navázat rozsáhlejším výzkumem a případnými publikacemi.

Podněty pro obhajobu:

1) V diskusi pojednáváte některé výsledky, které (správně) považujete za zajímavé, například potenciální vývoj směrem ke „stoicismu“, racionální analýzu jako převažující copingovou strategii nadaných, či negativně vnímaný vliv vnějšího tlaku na výkon u nadaných participantek. Pokud byste měl navrhnout navazující výzkum, napadá vás, jak byste do něj mohl tato zjištění souhrnně zakomponovat a ověřovat jejich platnost na rozsáhlejším, ev. reprezentativním vzorku nadaných?

2) Při čtení výsledků realizovaného výzkumu zaujme téměř výhradní orientace nadaných participantů na stres a coping jako individuálně a interpersonálně ukotvené procesy, tedy procesy vycházející primárně z jejich osobnostních charakteristik, ev. blízkých interpersonálních vztahů. Zajímavé je, že absentuje pohled na stres jako socio-kulturní jev. Čím si tuto individuální orientaci participantů vysvětľujete? A domníváte se, že prožívání a zvládání stresu u nadaných má i nějaký socio-kulturní, historický, či politický rozměr?

Celkové hodnocení: Bakalářská práce Mojmíra Mykisky splňuje požadavky na kvalitní bakalářské práce, a s radostí ji proto doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnocení **výborně**.

V Praze, 07.06. 2023

doc. Mgr. Kateřina Zábrodská, Ph.D.